

apie stažuotę Danijoje. Smagu, kad akušerės vyksta tobulintis į kitas šalis, o grįžusios gali pasidalyti patirtimi, kuri, tikimės, bus pritaikyta ir mūsų sveikatos priežiūros sistemoje.

Akušerijoje pats didžiausias džiaugsmas, kai sutinkama nauja gyvybė. Bet jos netekus išgyvenamas didelis skausmas ir begalė neatsakytų klausimų. Klaipėdos universiteto magistrantė, Kauno klinikinės ligoninės akušerė Viktorija Kerienė gilina šiuos klausimus savo magistro darbe. Būsimo darbo pagrindu parengė ir pristatė labai puikų nuoširdų pranešimą.

Lietuvos akušerių sąjunga praėjusį mėnesį pasirašė bendradarbiavimo sutartį su asociacija „Gandras“, kuri, padedama bei finansuojama Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, parengė atminimo dėžutes šeimoms, netekusioms kūdikio. Vadovė Jelena Bachlina pristatė projekto metu sukurtą filmą.

Konferencija netikėtai virto tarptautine, nes paskutinėmis dienomis norą dalyvauti ir padrašinti akušerės pareiškė svečiai iš Naujosios Zelandijos, nepriklausomas akušeris Paul Golden. Trumpas jo prisistatymas ir bendravimas pertraukos metu galės tapti naujo renginio planavimo pradžia.

Ar išliks slaugytojo profesija?

Ilze Ortveina

Latvijos slaugytojų asociacijos viceprezidentė

Pastaraisiais metais vykdoma Lietuvos sveikatos apsaugos reforma slaugytojams kelia nemažai iššūkių. Dideli darbo krūviai, mažas atlyginimas, psichologinė įtampa darbe, didelė atsakomybė – su šiomis problemomis kasdien susiduria daugelis sveikatos priežiūros specialistų. Skaudi tema – slaugytojų emigracija. Panašios problemos nesvetimos ir mūsų kaimynės Latvijos kolegoms.

Latvijos slaugytojų asociacija įspėja Europos sveikatos priežiūros specialistus!

Latvijoje – pacientų priežiūros krizė, nes slaugytojo profesijai iškilo pavojus!

Latvijos slaugytojų asociacija Latvijos slaugytojų vardu prašo paremti mūsų pastangas užkirsti kelią slaugytojo profesijos pašalinimui iš sveikatos priežiūros sistemos!

Latvijos vyriausybė garantavo minimalų sveikatos priežiūros lygį kiekvienam Latvijos gyventojui (Latvijos Respublikos Konstitucija, 1922 m. vasario 15 d. / Vyriausybės biuletenis, 141, 1922 m. birželio 30 d.; LV, 43, 1993 m. liepos 1 d.). Šiandien šio pažado pacientų priežiūros srityje nebeįmanoma įvykdyti, nes katastrofiškai trūksta slaugytojų.

Per pastarąjį dešimtmetį Latvijoje registruotų slaugytojų skaičius sumažėjo maždaug 24 proc. Naujai registruotų slaugytojų skaičius taip pat sparčiai mažėja. Per pastaruosius dešimt metų apie 5 000 slaugytojų atsisakė darbo ligoninėse. Šalyje slaugytojų rengiama bent 30 proc. mažiau nei reikėtų. Iš 250 absolventų per metus tik apie 60 pradeda dirbti valstybinėse ir savivaldybių medicinos įstaigose. Tik 52 proc. baigusių studijas slaugytojų pasilieka Latvijoje. Profesinės kartos perimamumo Latvijoje nėra. Vidutinis dirbančių slaugytojų amžius yra 50 metų, o apie 52 proc. slaugytojų

yra priešpensinio ar pensinio amžiaus. Vidutiniškai 10 proc. šiuo metu dirbančių slaugytojų kasmet išeina į pensiją.

Slaugytojų trūkumas šalies mastu yra 3598, o valstybinėse ligoninėse jis yra apie 1500.

Latvija iš Pasaulio banko, EBPO šalių, Europos Komisijos, Latvijos valstybės kontrolės yra gavusi perspėjimų dėl nerimą keliančios situacijos slaugos sektoriuje. Turima informacija apie situaciją Latvijos sveikatos apsaugos srityje rodo, kad medikų (įskaitant slaugytojus) migracija ES kontekste yra viena svarbiausių problemų šalyje žmoniškųjų išteklių planavimo sektoriuje. Rengdama aukštos kokybės sveikatos priežiūros specialistus, bet mokėdama jiems mažą darbo užmokestį, Latvija keletą metų buvo gydytojų donorų šalis. Ataskaitose daroma išvada, kad darbo užmokesčio lygis yra esminis veiksnys, skatinant jaunus žmones siekti karjeros Latvijos sveikatos priežiūros sektoriuje. Pagal šias ataskaitas yra pateiktos rekomendacijos iš esmės padidinti sveikatos priežiūros finansavimą, siekiant pagerinti jos prieinamumą ir kokybę.

Latvijos gyventojų aprūpinimas slaugytojais mažesnis nei ES šalių vidurkis

Rodyklė	Latvijoje	ES vidurkiai	Skirtumas, proc.
Slaugytojų 100 000 gyventojų	502,06	864,29	42 proc.
Slaugytojų absolventų skaičius 100 000 gyventojų	27,89	38,72	28 proc.

Įregistruotų ir dirbančių slaugytojų skaičius

Metai	Įregistruotų slaugytojų skaičius	Tinka dirbti slaugytoju	Dirbančių slaugytojų skaičius	Naujai įregistruoti slaugytojai (absolventai)
2016 m.	18 776	12 494	8 756	197
2017 m.	18 882	12 439	8 460	232
2018 m.	18 950	12 479	8 474	237

Planuojamas slaugytojų skaičius

Pareigos	Medicinos darbuotojų skaičius (2016 m.)	Vyresnių nei 65 metų skaičius (2016 m.)	Artimiausiu metu šis skaičius pasieks pensinį amžių (2016 m.)	Orientacinis absolventų skaičius (2016 m.)	Medicinos darbuotojų skaičius (absolventai) (2022 m.)	Rekomenduojamas medikų skaičius (2025 m.)	Trūkumas, palyginti su 2022 m.
Slaugytojai	8 791	582	1 158	936	7 987	11 038	– 3598

Šiuo metu Latvijos Respublikos ministrų kabineto patvirtintame įstatymo projekte „Dėl vidutinės trukmės biudžeto struktūros 2020, 2021 ir 2022 metams“ numatyta, kad visuomenės sveikatos priežiūros finansavimui 2022 m. bus skirta tik 3,3 proc. numatomo BVP. Palyginimui: ES sveikatos apsaugai išleidžiama vidutiniškai 7 proc. BVP, palyginti su daugiau nei 5 proc. BVP Lietuvoje ir Estijoje. Tai reiškia, kad vietoj sveikatos priežiūros darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti reikiamų 120 mln. eurų 2020 m. bus skirta tik pusė reikalingos sumos.

Vyriausybės priimti sprendimai rodo, kad žmonių sveikatos priežiūra nėra laikoma prioritetu ir neieškoma ekonominių sprendimų užkirsti kelią artėjančiai katastrofai, tačiau ir toliau nacionaliniuose plėtros dokumentuose teigiama, kad sveikatos apsauga šalyje yra prioritetas.

Norėtume atkreipti dėmesį, kad Latvijos sveikatos apsaugos norminiuose nuostatuose taip pat numatytas tinkamas slaugytojo ir paciento santykis, pacientų priežiūros orientavimas į asmenį, slaugytojų darbo užduočių sureguliuojimas, t. y. siekiant užtikrinti tinkamą rūpinimąsi pacientais visuomenės sveikatos priežiūros įstaigoje aptarnauti iki 30 ir 40 pacientų.

Kad ir kaip keistai atrodytų, būdami ES valstybė, šandien Latvijoje kalbame apie slaugytojo profesijos išlikimą. Negalime kalbėti apie būsimą profesijos raidą, pažangą, sie-

kiant profesinės kokybės, į individualų gyvenimą orientuotą priežiūrą ir paciento saugą, – kalbama tik apie realią gali- mybę būti!

Latvijos slaugytojų asociacija, bendradarbiaudama su Latvijos jauniaisiais gydytojais ir Latvijos gydytojų asociacija, paragino imtis kategoriškų neatidėliotųjų veiksmų, kad šalyje būtų laikomasi ataskaitų rekomendacijų, kad sveikatos priežiūros sistema nesugriūtų, o slaugytojo profesija nežlugtų. Reikalaujama laikytis Sveikatos priežiūros finansavimo įstatymo ir užtikrinti, kad sveikatos priežiūros sektoriaus atlyginimai padidėtų 20 proc., skiriant pakankamą finansavimą 2020 m. valstybės biudžete; peržiūrėti sveikatos sektoriaus finansavimą 2021 ir 2022 m., užtikrinant tinkamą lėšų padidėjimą iki 5 proc. Latvijos bendrojo vidaus produkto (BVP); vykdant sveikatos apsaugos sektoriaus reformas laikytis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO), Pasaulio sveikatos organizacijos ir Pasaulio banko rekomendacijų, taip pat konsultuotis su srities profesinėmis organizacijomis, išklausti pacientų ir plačiosios visuomenės nuomones; parengti realią darnaus sveikatos apsaugos sektoriaus plėtros strategiją 2021–2023 m.; partijoms, Ministrų kabinetui ir Seimui pagarbiai bendradarbiauti su sveikatos apsaugos srityje dirbančiais specialistais, aptariant svarstomus klausimus.

2019 lapkritis

Slaugos studijų programa – viso gyvenimo pasirinkimas

Lina Kocienė

Vilniaus universitetas

Šiandienos pasaulyje kasdien stebina naujausios technologijos, pažangūs gydymo būdai, unikalūs gydytojų gebėjimai. Negalima pamiršti, kad taip pat sparčiai keičiasi ir šiuolaikinio slaugytojo vaidmuo sveikatos priežiūros sektoriuje. Slaugos darbuotojai yra viena reikšmingiausių sveikatos apsaugos specialistų grupių, keičiasi jų darbo sąlygos ir uždaviniai, kyla naujų iššūkių, atsiranda naujų kompetencijų. Atsižvelgiant į besikeičiančius slaugos standartus ir vis didėjančią slaugos specialistų poreikį, Vilniaus universiteto (VU) Medicinos fakultete rudenį startavo naujos, modernios slaugos bakalauro ir magistro studijų programos.

Karolina Adomavičiūtė, pirmo kurso Vilniaus universiteto (VU) Medicinos fakulteto studentė, už svarbiausios savo gyvenimo svajonės išsipildymą – slaugos studijas – dėkinaga likimui: „Mano gyvenimo pavyzdys rodo, kad jeigu ko nors iš tikrųjų trokšti ir sieki, vieną dieną viskas išsipildo! Galimybė slaugytojo profesijos mokytis būtent sostinės universitete man dabar atrodo kaip didžiausia likimo dovana. Juk mūsų universitetas yra pripažintas geriausiu, o aš mėgstu mokytis iš geriausiųjų!“

Panevėžyje gimusiai merginai visada patiko mokytis: „Mokykloje niekada nebuvau tarp vidutinybių, visada siekiau geriausių rezultatų. Visada turėjau papildomos veiklos: lankiau sportinius šokių, mokiausi užsienio kalbų – iš pra-

džių įveikiau ispanų, vėliau nugalėjau ir vokiečių kalbos pagrindus.“ Kalbų mokymąsi ji vadina savo gyvenimo degtuku, kuris ir toliau jos širdyje uždega naujų žmonių ir kultūrų pažinimo norą.

Būdama mokinė Karolina savanoriavo Panevėžio slaugos ligoninėje. Būtent per tą praktiką ją suprato, kad slaugos negali tik išmokti, tam reikia pašaukimo. „Visada norėjau studijuoti su medicina susijusius mokslus, bet ne pačią mediciną. Savanoriaudama supratau, kad slauga turi daugiau perspektyvų – gali dirbti ir operacinėje, ir greitosios pagalbos, ir akušerijos skyriuje. Ir su vaikais, ir su suaugusiais.“

Kažkada Karolina pati patyrė, kaip svarbu, gydant vieną ar kitą žmogaus sveikatos sutrikimą, mokėti nustatyti tikrą problemos priežastį: „Kartais praėina daug laiko, kol pavyksta nustatyti tikrą diagnozę. Patyriau tai asmeniškai, todėl nusprendžiau – noriu pati žinoti ir suprasti, kas vyksta žmogaus organizme, visada turėti savo nuomonę sveikatos klausimais.“ Ji įsitikinusi, kad turi reikalingų charakterio savybių – atjautos, supratimo, empatijos, jautrumo – būtinų šios profesijos atstovams.

„Labai nustebinau šeimą ir draugus, kai gerai baigusi mokyklą, niekur net nebandžiau stoti, nusprendžiau kiek pailsėti ir... Išvykau pagyventi į Pietų Ameriką, į Čilę“, – pasakoja Karolina. Puikiai ispaniškai kalbančiai merginai pavyko ir pa-